

INHOUDSOPGAVE

Inleiding 11

Een veranderende reputatie 12 • Verzamelaar 13 • Cultuurpauze 16 • Een biografie 18 • Schaarse egodocumenten 20 • Naar een bij te stellen beeld 24

1 Verzamelen 31

De goede verzamelaar 32 • De verzamelende Ottema 34 • Van keukengerei tot etnografica 41 • Geen omnivoer 47 • Obsessie of cultuurbescherming 50 • Irrationale verzamelmotieven 52 • Dieperliggende drijfveren 56

2 Een zwakke start 62

Artistieke en zakelijke wortels 62 • Keurslijf 68 • Leeuwarden 72 • Liefhebberijen 75 • Mislukte schoolcarrière 81

3 Formatieve jaren: de wording van een kunstliefhebber 93

Kandidaat-notaris 99 • Het masker 104 • Ajaccio 108 • Kijken naar kunst 113

4 Een eigen museum 124

Streven naar status 129 • Kennis vergaren 131 • Verzamelen dicht bij huis 135 • Een museum in Bergum 140

5 Belangrijke culturele speler in Friesland 157

Oorlog 159 • De Maatschappij ter Bevordering van Schilder- en Tekenkunst 161 • De Indische Verzameling wordt publiek bezit 165 • Deel van het Friese culturele establishment 172 • Reputatie krijgt een rafelrand 177

6 Ottema wordt bekend buiten Friesland 182

Het grootste kantoor 186 • Beginnend conservator 188 • Majolica-specialist 192 • De wereld van de Aziatica 199 • De oprichting van de VVAK 205 • Verzamelaar van esthetische Aziatica 207 • De opmars stopt 210

7 Conservator 216

Onderzoeken en publiceren 218 • Waardering 221 • Minke de Visser 224 • Reizen 227 • Gedeeld jachtterrein 230 • Herinrichting Fries Museum 234 • Tentoonstellingsmaker 236 • Focus op Chinees porselein geïntensiveerd 239 • De drakenvaas 248

8 Een praktisch bestuurder 256

Baatzuchtig mecenas 259 • Hoge bomen vangen veel wind 260 • Waterschapbestuurder 265 • Overwerkt 268 • Provinciaal politicus 270

9 Werken aan de legacy 278

Een uithof gerealiseerd 281 • Natuur verzamelen 284 • Eigengereid bouwheer 281 • Aankoop van het Coulonhuis 290 • Oprichting Fryske Akademy 292 • Bruggenbouwer 294 • Onvoldoende integer 297 • De materiële nalatenschap geborgd 302 • Reputatie buiten Friesland 304

10 Langs het randje 310

Notariaat 312 • Goede en foute medewerkers 315 • Worstelen met anti-Joodse maatregelen 316 • Kultuurkamer is de limiet 318 • Ongeschonden verzameling 321 • Handboek porselein 323 • Volkskunst wordt dubieus 326 • Friese volkskunst van het Friese volk 330 • Kopen bij Joodse antiquairs 335 • Nog net toelaatbaar 338 • De liquidatie van Firma I.B. de Vries 341 • Goed of fout gehandeld? 344 • De bevrijding 347 • Zuivering 351 • Tot slot 353

11 Op het breukvlak van een nieuwe tijd 358

Erkenning komt te laat 362 • Tegen beter weten in 365 • (Oneigenlijk) verzamelen, voor Friesland 369 • Overvloed wordt onbehagen 374 • Privaat botst met publiek 378 • Een stap terug 380 • Onder vuur in het Fries Genootschap 383 • Einde van een tijdperk 388

12 Onmacht 393

Eenzaamheid 398 • Onverminderd gedreven 400 • De toekomst van de collecties 404 • Op weg naar het einde 409

13 Nachleben 419

Ottema's werkzaamheden voortgezet 420 • Beeldvorming in levensbericht 425 • In de geest van Ottema 428 • Vertroebelde beeldvorming 432 • Beeldvorming na periode Romijn 436 • Naar een bijgesteld beeld 438

- BIJLAGE I Chronologie Chinese dynastieën en keizers 445
BIJLAGE II De collectie in cijfers 446
BIJLAGE III Stamboom Nanne Ottema 451
BIJLAGE IV Gepasseerde aktes in Leeuwarden per kantoor per jaar 452
BIJLAGE V Top 35 van grootverdieners in Leeuwarden in 1920 453
BIJLAGE VI (Neven)functies van Ottema 454

- Afkortingen 457
Noten 458
Archieven 514
Gesprekken 514
Publicaties van Nanne Ottema 516
Literatuurlijst 521
Illustratieverantwoording 536
Woord van dank 537
Personenregister 541